

Intelektinė nuosavybė. Trečias žingsnis: LR įstatymais apibrėžtas intelektinės nuosavybės turinys ir sąsajos su mokykliniu ugdymo turiniu

PASITARKIME, KOLEGA

17 Nuotolinis susitikimas

2021-03-18

Tarėsi ir siūlymus teikė:

Daiva Binkienė, Nacionalinė švietimo agentūra

Jurga Jackevičiūtė, vyr. dailės mokytoja, edukatorė, gidė

Aurimas Šimeliūnas, LR Kultūros ministerija

Vida Ramanauskienė, LR generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamentas

Gabriele Vorobjovienė, LR Valstybinis patentų biuras

Susitikimą iniciavo ir moderavo:

dr. Loreta Statauskienė

1. Įvadas: aktuali citata

Sąvokos

- Ką **nums** reiškia sąvokos? Ką jos reiškia **vaikams**?
- Veiklos užduotis turi „provokuoti“ vaiką vartoti sąvoką.
- Didžioji dalis mokymo(-si) proceso vyksta sutelkto mąstymo režimu (B.Obely)

Sąvokos. cit. iš I. Mereckaitė (2021).

2021-03-17 d. pasitarimo skaidrės dėl atnaujinamų BP Pradinio ugdymo dalies. Nepublikuota.

Intelektinė nuosavybė. Trečias žingsnis:
LR įstatymais apibrėžtas intelektinės nuosavybės turinys ir
sąsajos su mokykliniu ugdymo turiniu

- ✓ Intelektinė nuosavybė
- ✓ trečias žingsnis
- ✓ LR įstatymai
- ✓ apibrėžtas intelektinės nuosavybės turinys
- ✓ ir sąsajos
- ✓ su mokykliniu ugdymo turiniu

2. Kai kalbame apie intelektinę nuosavybę, dažnai turime omenyje kažką nematerialaus.
3. Link filosofijos: kai mes kalbame apie knygą... Autorius yra ne knygos autorius, bet teksto autorius!
4. Pvz., Aukščiausiojo Teismo byla – dailės kūrinys. AT išaiškino... Net paveikslo atveju yra kažkas nematerialaus, o idėjos yra materializuotos... Šį pavyzdį galėtume aptarti su mokytojais
5. Žemiškiau: kai su vaikais bendraujame, jiems svarbu parodyti, kas tai yra IP: kiekvieno iš mūsų proto kūrybos vaisius.. Pvz., sporto batelių kūrėjai muzika, kurios klausosi.. Prekių ženklai, dizainas, išradimai.. Vaikai nustemba, kad IP – aplink juos supa visur: ir dantų pasta, ir bateliai.
6. Tačiau turima omenyje ne pati pasta, bet dantų pastos receptas, tūbelės forma.. ir t.t. Šį pavyzdį galėtume aprašyti mokiniams.
7. Vaikai dažnai nustemba, kad jie patys gali būti/tapti autoriais.. Ir jie turi teises į tą piešinį, o parodos organizatoriai, norėdami tą piešinį demonstruoti parodoje, turėtų gauti jų leidimą
8. Pirma – leidimas viešinti, o antra – turi nurodyti vardą (vardo paskelbimas), kad niekas to neatkartotų ir niekas to nerodytų..
9. Autorių teisės nematerialios.
10. Yra ir turtinės teisės.
11. Intelektinė nuosavybė – ar visada yra nemateriali?
12. Vaikas turi suprasti, kad kūrybos produktas, atsiradęs procese, yra materialus.
13. Idėjos nėra saugomos. Saugoma tai, kas yra išreikšta materialia forma.

14. Knyga: kaip kūrinys ir kaip daiktas.
15. Tarkime, jei knyga kompiuteryje – ir ji pasisavinama... taip pat gali būti fiksuojamas pasisavinimo faktas.
16. Niekas negali mano kūrinio atimti, jeigu aš nesutinku leisti jį naudoti... ir taip pat turiu/galiu duoti sutikimą naudoti mano vardą.
17. „Skaitmena“ – taip pat materialus produktas.
18. Intelektinė nuosavybė – VISKAS ką žmogus kuria.
19. Kai sukuriamas DAIKTAS /ar skaitmena, ar paveikslas/...
20. Pasisavinama kūryba tuomet, kai pasisavinamas kūrybinis rezultatas.
21. Intelektinė nuosavybė pasisavinama tuomet, kai kitas asmuo parašo, jog tą tekstą/knygą /receptą jis/ji parašė (t. y. pateikia melagingą informaciją).
22. Civilinėje teisėje – svarbu suformuluoti, kokia žala padaryta.

23. Kiek galima savo kūrinysje naudojama kitų autorių citatų.
24. Nors ir niekas į teismą nepaduos, bet svarbu nurodyti, kieno skaidres/medžiagą/tekstą panaudoju
25. Svarbu – cituojamo kiekio apimtis!!!! ????
26. Kas yra apibrėžta įstatymu?
27. Citata - panaudojant nedidelę dalį...
28. Magistro ar daktaro disertacijos reikalavimai.
29. Kitame susitikime galima pakalbėti ir apie vaizdinę medžiagą ir jos panaudojimą
30. Intelektinės nuosavybės aiškinimas ir supratimas priklauso nuo amžiaus tarpsnio ... Aiškinimas taip pat susijęs su sudėtingumo lygiu.
31. TESTAS: „Ar aš tai sukūriau?“
32. Jeigu naudoju kito sukurtą produktą, tai nėra gerai
33. Jeigu aš sukūriau – mano nuosavybė, o kitas sukūrė – kito nuosavybė
34. Kūrybai netaikomi aukšto originalumo, meninio lygio reikalavimai. Pvz., sukūriau eilėraštį; gal jis yra prastas, bet tai yra MANO kūryba.

35. Negalima paimti vaiko piešinio ir jį demonstruoti be leidimo ir be vardo (kaip dėl BDAR + Vaiko teisių?) jeigu leidimas yra// galima tai yra TEISĖ.
36. Formaliai – t. y . baudžiamoji atsakomybė, gal praktiškai nėra ji taikoma. Paralelė – rašiklio pasiskolinimas, net ir tokios smulkmenos mes atsiklausime. Turėtume atsiklausti ir kitos nuosavybės naudojimo atvejais.
37. METODAS: Požiūrio formavimas kartu.
38. Kalbėdami apie neturtinę teisę. Teisė į autorystę. Ir egzistuoja teisė, kad autorystė būtų nenurodoma. Nurodomas ne vardas, o pseudonimas.
39. Pirma – turi būti atsiklausta ir antra – gautas sutikimas.
40. Svarbus – žinojimas, kad bus jų darbai naudojami, tai asmens kūrinio neturėtų būti kūrinys naudojamas. Jeigu kūrinys pateikiamas visa apimtimi, turi būti gautas leidimas.

41. Kaip prašyti sutikimo???
42. Ar pakanka bendro sutikimo? Kad mokykla gali naudoti kokiam laikotarpiui? Kalbant apie mokymosi sutartis. Punktas “Vaikų atvaizdai ar nuotraukos gali būti naudojamos“ / čia – teisė į atvaizdą, civilinė teisė. Sutartyje – teisė į mokinių ATVAIZDUS, bet ne į jų DARBUS!
43. Negali būti sudaroma sutartis „į ateitį“, t. y. tinkama visiems atvejams... Sudaroma tik konkrečioms, apibrėžtoms darbams/veikloms.
44. Mokytojai „tiražuoja“ mokinių darbus ir dažnai nuotolinio mokymosi būdu juos naudoja ypač dažnai. Ir jeigu pavyzdys – neigiamas (demonstruojamas ar aptariamasis prastas darbas). Kaip tada?
45. Kaip apibrėžta teisiškai?
46. Teisiškai sprendimas priimamas autoriaus naudai. Jeigu nėra aišku, teisėtvarkoje bus aiškinama autoriaus naudai.

47. Vaizdo įrašas, kai vaikas kalba gestų kalba yra tarsi /“tekstas“. Kaip apsaugomas?

Vaizdo įrašas,
kai vaikas kalba
gestų kalba

Vaiko veido išraiška
– gestų kalboje yra
kalbos /“teksto“
dalis

48. Mokiniai turi būti informuojami, kad jų darbai bus panaudoti, jeigu jie sutinka. Sutikimas turi būti išreikštas mokinių/ jų tėvų?
49. Jeigu norima demonstruoti kokybės tobulinimo reikalaujantį pavyzdį, kas norės duoti tokį sutikimą? Čia gali būti pažeistos neturtinės teisės
50. Pvz., leidykla išleidžia kūrinį, bet jame yra daug kažkokių X tekstų... O jūs nenorite kad jūsų tekstas būtų tarp /greta kitų tekstų, gali būti traktuojama panašiai, kaip aukščiau aprašytu atveju
51. TESTAS: ar sukūriau pats? Tuomet naudoja su mano leidimu ir atsiklausimu, leidimu, ar aš noriu/nenoriu būti įvardintu.
52. **SKAITYTI** AGT 22 straipsnio 1dalis, 2 pt. Be kūrinio autoriaus... **nekomerciniais tikslais...** Mokinių pasiekimams vertinti.. Kiek tai susiję su PKT ir...
53. Jeigu gautas leidimas – viskas gerai.
54. **SKAITYTI** AGT 22 straipsnio 1dalis, 1 pt. esmė – mokslinių tyrimų ir mokymo tikslais.. atgaminti išleistus (publikuotus) kūrinius... galima naudoti tik išleidžiant kūrinius.
55. Atgaminimas ir yra išleidimas. Ar galima atgaminti neišleistą kūrinį?
56. Išleistas kūrinys – publikuotas kūrinys.
57. Autorius turi teisę kreiptis dėl pelno dalies ir turi teisę / kūrinys turi „maitinti“ autorių!!!

58. Kilusi iš anglosaksiškosios tradicijos formuluoti sprendimą vadovaujantis apibrėžtais/ sutartais/ principais.
59. Žr. Autorių teisių įstatymo 19 punktą: autorių turtines teises leidžiama apriboti, 1- kai tas naudojimas neprieštarauja įprastiniam kūrinio naudojimui, 2- nepažeidžia autoriaus teisių (nepagrįstai) ar kito autorių subjekto interesų... 3- ir tai numatyta Įstatymu. Ar kitais atvejais Suformuluoti kūrinių naudojimo principai
60. Egzistuoja autorių TURTINĖS teisės.
61. NETURTINĖS teisės – autorystė ir vardo panaudojimas.
62. Pareiga nurodyti autorių išlieka visada.
63. Mokytojas turi atsiklausti vaiko klasėje, ar jis / ji sutinka.
64. Vaikai turi žinoti / teisę reikalauti kad jo darbas nebūtų publikuojamas be jo leidimo.
65. Tai galioja ir kūrinio atlikimui.
66. Didelės apimties projektuose ir „ribiniais“ atvejais išryškėja.
67. Viena - kalbėtojų autorystė. Kas kita – kūrinys, kuris gimsta.

PAGRINDINĖ UGDYMO METODOLOGINĖ NUOSTATA

Žmogaus pripažinimas didžiausia vertybe – *pagrindinė ugdymo metodologinė nuostata.*

69. Intelektinės nuosavybės “įstatymų turinio namai”

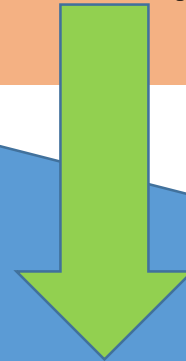
- ✓ Patentai
- ✓ Prekių ženklai
- ✓ Pramoninis dizainas
- ✓ Autorių teisės
- ✓ Geografinės nuorodos
- ✓ Augalų veislės

70. Intelektinės nuosavybės produktai: papildyta

- ✓ **Patentai**
- ✓ **Prekių ženklai**
- ✓ **Pramoninis dizainas**
- ✓ **Autorių teisės**
- ✓ **Geografinės nuorodos**
- ✓ **Augalų veislės**

- Patentai
- Prekių ženklai
- Pramoninis dizainas
- Komercinės paslaptys
- Autorių teisės
 - kompiuterinės programos
 - duomenų bazės
- Geografinės nuorodos
- Augalų veislės
-

71. Intelektinės nuosavybės “įstatymų turinio namai”

- LR Patentų įstatymas (1994 m. sausio 18 d. Nr. I-372)
- LR Prekių ženklų įstatymas (2000 m. spalio 10 d. Nr. VIII-1981)
- LR Dizaino įstatymas (2002 m. lapkričio 7 d. Nr. IX-1181)
- LR Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas. (2003 m. kovo 5 d. Nr. IX-1355)

Informacijos šaltiniai

1. Sąvokos. cit. iš I. Mereckaitė (2021).
2021-03-17 d. pasitarimo skaidrės dėl atnaujinamų BP Pradinio ugdymo dalies. Nepublikuota.
2. Tekstas. cit. iš Z. Nauckūnaitė (2020) Klasika ar postmodernas? Skaidrės. Nepublikuota.
3. LR Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas. (2003 m. kovo 5 d. Nr. IX-1355)

<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActEditions/lt/TAD/TAIS.81676?faces-redirect=true>